

V Ljubljani, 9. novembra 1911.

Cena 20 v.

Celo leto stane K 10-40; pol leta K 5-20; posamezna številka 20 vin.
Inserati po dogovoru.

Vstaja v Portugalu.

Nedeljski počitek.

„Čudno, da ti povabiš malone vsaki dan svojo taščo na kosilo, samo na nedeljo je še nisi nikdar povabil?“

„Zaradi — nedeljskega počitka.“

Več kot smola.

Agent (zavarovalnice proti nezgodam): „Zavarujte se vendar pri naši zavarovalnici proti nezgodam. Nevaren posel je vaš in prav lahko se vam pripeti kaka nezgoda.“

„Eh, saj jaz nimam sreče, da bi kedaj kaj dobil.“

Od vinske poskušnje v deželni kleti.

„Praviš, da si šel ob devetih iz vinske kleti. Po kateri strani Dunajske ceste pa si šel, da se nisva srečala?“

„Po — obeh.“

Logično.

„Prijatelj J. je bil pa gotovo zelo nahoden tedaj, ko si je izbiral nevesto.“

„Zakaj, da bi bil nahoden?“

„Zato, ker nahoden človek ni samo brez voha, temveč tudi brez -- ukusa.“

Kmetska idila.

„Prav na rahlo bom potrkal“, zapel je Kovačev Miha pod oknom sosedove Maričke ter ji razbil troje šip v oknu.

Vestnost.

„Ne razumem, čemu ti tako „glihaš“ s krojačem za obleko. Plačal mu je itak ne boš.“

„Ker imam vest in ne maram, da bi siromak pri meni preveč izgubil.“

Trda glava.

Kmetica (osem dni po sejmu): „Veš kaj, stari; zadnji čas je, da greš k zdravniku, da ti pobere črepinje iz glave, sicer mi boš vse blazine potrgal.“

V jetnišnici.

Ravnatelj jetnišnice (novemu kaznjencu): „Za kuharja si torej izučen? Dobro; porabiti te hočem za poskušnjo v jetnišnični kuhinji.“

Kaznjenec: „Prav, prav! Bodete videli, koliko novih gostov bomo v kratkem dobili na hrano, če bom jaz kuhal.“

Slabi časi.

Kobaridovi Franici gre pa tako slabo, da je morala celo svoje umetno zobovje prodati, da je imela kaj jesti.

Opravičljivo.

„To ni lepo! Baš danes opoldne si mi obljubil, da ne boš nikdar več izpil kakor pet vrčkov. Zdaj prideš pa zopet tako nadelan domov.“

„Nič se ne jezi! Hotel sem držati besedo, a ko sem izpil nekaj vrčkov, pozabil sem, koliko jih je bilo in zato sem začel šteti iznova.“

Imenitna primera.

„Ali je tvoja nevesta kaj žalovala, ko si se poslavljaj od nje?“

„Tako je stokala, kakor državni pravdnik, kadar porotniki kakega hudodelca oprostite.“

Iskre.

Da postane človek neumrjoč, mora umreti.

Ne brani se dela, ako imaš kakega človeka, da ti ga izvrši.

Bodi skromen, kadar se ti nalagajo bremena in izberi si najlažjega.

Ne trpinči živali — ako imaš podložnike.

Slaba gostilna je najboljša posredovalka zakonov.

Profesorska.

„Gospod profesor! Vi pa s smodko odklepate hišna vrata, namesto s ključem.“

„Jej, jej! Kaj bo pa zdaj! Gotovo sem pa namesto smodke pokadil — ključ.“

Žanetuva.

(Prosto po S. Gregorčiču).

Na rantah je slunela
tam u Krakum za vudo;
ket pirh je zaredela,
k sm stopu jest pred no:

„Oh, Žefka, kaj pa delaš?“
sm prašu ja sladku.
„Sej viš, da ribce futram!“
m je rekla prec na tu.

„Če res ti ribce futraš,
če s žlahtnga srca;
vem de tud' puzabila
na uš na Žaneta.“

K tu sliš, se Žefka ubrne,
pugleda m glih v uči,
in s kruham, k ribcam
ustou je,
m' brž gofla zamaši.

Odkritosrčno.

Nihče ne želi ljudem tako odkritosrčno „lahko
noč, dobro spavaj!“ kakor — tat.

Skrivallšče za moderne gospodinje.

Gospa: „Moj soprog prihaja! Skriti se mu
hočem za šalo, toda kam, da bi me ne našel?“

Kuharica: „Oh, milostiva, kar v kuhinjo naj
gredo; tam jih gotovo ne bodo iskali.“

Zaljubljeni gost.

Natakarica: „Oprostite, gospod! Danes je že tretji dan, da niste plačali zapitka!“

Gost: „Ljuba gospica! Kadar vas vidim, pa na vse — pozabim!“

Sodnik: „In s kakim zadoščenjem se zadovoljite, ker vas je zatoženec razžalil?“

Pisar: „Dvajset kron naj mi — posodi, pa bova „kvit!““

Nevarno.

„Zdravnik je prepovedal mojemu soprogu vsako alkoholno pijačo; to ga je tako razjezilo, da se je same jeze upijal.“

Brezdomovinec.

„Kaj si ti res brez doma?“

„Res, odkar so iz Zvezde odnesli klopi.“

„Ali je tvoj oče abstinent?“

„O ne! Računski asistent je.“

č 1885

D 297

N 23. XI. 1948. / 1699

RABLJEVA VRV.

ROMAN.

SPISAL ALEKSANDER PETÖFI-PETROVIČ.

Jaz kaznujem grehe očetov na njihovih sinovih v tretje in četrto koleno. *Jehova.*

1.

Neskončno visok je Tvoj dom, o Bog! — Šestindvajset let je hitela moja molitev navzgor, preden je prišla k tebi.

Ali prišla je.

In ti si jo uslišal. Uslišal si jo.

Vroča je bila moja molitev, in pravitako vroča je zdaj moja zahvala.

Zahvalim se, zahvalim se ti!

Sklenil sem svoj račun z življenjem.

Ničesar več nimam početi na svetu. Bilo bi dobro zame, ako bi mogel umreti, a nočem te več nadlegovati s prošnjami, o Bog! Ti si bil vendar tako usmiljen, da si uslišal mojo največjo željo. . . . Ako bi zmiraj sijalo solnce, čemu pa bi bile potem zvezde?

Ničesar več te ne prosim, moj stvarnik! Zadovoljen sem s tvojo dosedanjo dobroto.

Ti si dober, dober!

Blagoslovljeno bodi tvoje ime na veke!

Saj tako ne morem več dolgo živeti. Star sem že, zelo star. Sedemdeset let. Moja roka, ki drži pero, trepeče, kakor je trepetala pred pol stoletja, ko je držala roko tistega dekleta, ki sem ga ljubil. Ali bo mogel kdo čitati zgodovino mojega življenja, ki jo hočem napisati s to trepetajočo roko? Mogoče je bolje, ako je nikdo ne čita,

2.

Roža, Roža!

Hm, ona je bila prokletstvo mojega življenja, in vendar ječim pri njenem imenu. Resnica je, da je bila prokletstvo mojega življenja, ali tudi moja edina blaženost in sreča. Sreča je bila zelo kratka, prokletstvo zelo dolgo . . . Majhen plamenček in do neba segajoč dim.

Rožo sem ljubil najpoprej v svojem življenju. Pred njo sem rekel sicer neki drugi, da jo ljubim, ali tedaj sem se lagal . . . Ah, morda me je zato zadelo prokletstvo? Ne, ne, laž, takšna laž ne zasluži tega. In če bi bilo vendar tako! Kdo ne pozna prve ljubezni? Tega nepričakovanega, ljubega gosta, ki vstopi nenadoma in naseje okoli nas vse zvezde in cvetlice nekega oropanega čarobnega sveta; in zvezde nas oropajo cči, in vonj cvetic nas omami in opijani.

Tako je bilo meni, ko sem zagledal Rožo. Moje noge so omahovale. Malo je manjkalo, da nisem padel na kolena in molil . . . molil k njej!

Kar se je zgodilo na zemlji kdaj od njenega začetka lepega in ljubega, vse to je bilo v tem trenutku v mojem srcu, in jaz bi to tako rad povedal Roži . . . Ali niti besede nisem mogel izpregovoriti, moj jezik je pozabil govor. Nemo sem jo občudoval. Zdelo se mi je, da je to opazila, ker se je izogibala mojemu pogledu. To se je zgodilo na moje veselje; ako bi me pogledala, ne bi si upal dvigniti k njej svojih oči. Prva ljubezen vodi srce k prvotni nedolžnosti; takrat se vidi, kako čista pride duša iz božje roke.

Od Rože sem zablodil k Trneju. Pravim zablodil ker sem bil ves izven sebe. Nisem vedel, kaj delam in kaj hočem in kam grem. Samo to sem opazil, da sem stopil v Trnjevo sobo.

Prijatelj! sem zaklical.

Pozdravil me je z navadno prijaznostjo.

Prijatelj! sem zaklical z nova.

No? je prašal.

Prijatelj!

To sem že slišal; dalje!

Oh, prijatelj moj! Drugega nisem mogel izpregovoriti. Padel sem mu okoli vratu in vdaril v jok. —

Poglej, sem nadaljeval čez nekaj časa, hotel sem se smejati in sem se jokal. Kaj ne, da sem zmešan?

Če mi tudi sam ne poveš tega, moram verovati, je odgovoril.

Veruj mi, da sem zmešan, da sem nor, blazen . . . Ali če je to blaznost, potem obžalujem, da že zdavnaj nisem zblaznel. Aii ti moj prijatelj Baltazar, nisi moj pravi prijatelj, ker ne deliš mojega veselja.

Dobri dečko, saj še ne vem, ali se veseliš, ali žaluješ?

Veselim se, prijatelj, veselim se.

In kaj je vzrok tako blaznemu veselju?

Saj vendar veš . . .

Kako naj bi vedel?

Ali ti še nisem povedal?

Niti besedice.

No poglej, in jaz sem mislil, da sem ti že vse razodel. Torej poslušaj . . . samo sedi . . . sediva . . . vse ti povem. Ali veš, kje sem bil?

Ne.

V nebesih.

V nebesih?

Da, tam.

In v kakšnih?

V srednjih, prijatelj.

Lepo. Zdaj ti verujem popolnoma, da si norec.

V srednjih nebesih sem bil, Baltazar, ako mi veruješ, ali ne; ali pa so srednja nebesa stopila na zemljo. Toliko je gotovo, da sem videl najlepšega angela.

A tako!

Videl sem ono postavo, ki je služila stvarniku za model, ko je ustvaril angele . . .

Malo Betko?

Pri teh besedah Trnejevih sem čutil, ne vem kaj, ali bolečino ali srd. Ali — poskočil sem nenadoma, kot da mi je kdo razbeljeno železo potisnil v srce. Zopet sem se pomiril, in stresel sem se od gnjusa; ne vem, ali pred imenom, ki ga je Trnej izrekel, ali pred seboj samim?

Baltazar, sem dejal, ako si moj prijatelj, ako me ljubiš, ne izpregovori nikdar več tega imena pred menoj.

Odpusti, ljubi prijatelj, je odgovoril, ali jaz nisem mogel vedeti, da ljubiš že drugo . . .

Da že drugo ljubim? Jaz ne ljubim nobene druge, ker dozdej nisem ljubil nikogar. Zdaj ljubim prvič.

Odpusti! Bil sem krivičen napram tebi, pripoznam. Kako sem mogel samo misliti o tebi, da bi ljubil takšno dekle, kakor je ta . . . ali pustimo jo! Nikdar več je ne bom imenoval, ako želiš. Torej tvoja nova ljubica, ali tvoja ljubica, kje je?

Ona še ni moja ljubica.

Pa vendar upaš, da bo?

Kdo ne bi upal! Upanje je tako ceno blago, da si je lahko preskrbi tudi najrevnejši človek . . . in naj si bo tudi tako reven, kakor sem jaz.

In kako daleč sta že?

Še prav nič daleč.

To ni dosti. Ali si že govoril ž njo?

Seveda! To se pravi nisem, v resnici nisem še govoril ž njo.

Kaj pa?

Samo videl sem jo.

Trnej je mlasnil z jezikom, kakor bi hotel reči:

Ubogi norček!

Samo videl sem jo, sem nadaljeval, a ta pogled je bil dovolj, da sem lahko naveke srečen ali pogubljen.

Ej!

Prav nič: Ej, Baltazar! To deklico moram imeti, ona mora biti moja žena, ali . . .

Ali pa bo katera druga tvoja žena.

Nikdar, to ti prisežem.

Ah, prijatelj moj, jaz sem tudi dostikrat tako prisegel.

Tim slabše.

In upam, da tudi pri tebi ta prisega ni bila zadnja . . .

Ne govori več, Baltazar! Morda imaš prav, ni bolj spremenljivega vetra, kakor je človeško srce. Ali zdaj verujem, da je moja izjema, moje čustvo je tako sveto, da imaš ti, četudi ne kot človek, pa vsaj kot prijatelj, dolžnost, to spoštovati.

Dobro, nič se ne boj! Ne boš imel prilike pritoževati se. Torej je tvoja lepotica lepa.

Blesteče lepa, prijatelj, blesteča kakor zimska zvezda.

Plava, rjava?

Brinet kakor večerna zarja.

Ah, to je ravno mojokus.

Da? In ko bi jo ti šele videl!

Upam, da jo bom.

Moraš jo videti, da boš mogel soditi, ali sta moje srce in moj razum brez vzroka tako zmešana, ali ne?

In če bi se tudi jaz vanjo zaljubil?

Ne, Baltazar, tega ne boš storil, tega ne smeš storiti. Ali bi bil v štanu svojega najboljšega prijatelja onesrečiti?

In ako ljubi že drugega?

Hotel sem poskočiti s svojega sedeža, a nisem mogel. Otrpnil sem od glave do pet. Nato še nisem mislil do zdaj, in bolečina ob tej misli je bila mera, kako velika je moja ljubezen.

Ne bodi otrok, je govoril Trnej. Tvoj obraz je bled kakor zid. Zakaj si tako malodušen, jaz sem samo rekel tako, in ti že obupavaš. Jaz bi se ne ustrašil, četudi bi bilo res. Za vraga, če ljubi drugega, pa mu jo ti vzemi spred nosa! Tako je!

Tako ni, Trnej, sem odgovoril, tako ni. Ako bi mi kdo ukradel vse moje imetje, bi mu lahko oprostil, tistemu pa, ki bi ugrabil ljubico, zaklad moje duše, nikoli! nikoli!

Ti govoriš iz knjig, prijatelj!

Iz duše govorim, iz svetega pisma svoje duše!

Duša nima svetega pisma, kvečemu pratiko, ki jo vsako leto zamenja z novo.

Hudo mi je, da moram od prijatelja slišati kaj takega.

No, jaz mislim to samo glede ljubezni.

Ako tudi samo v tem pogledu, Kdor o ljubezni ne misli plemenito, ni plemenit človek.

Govoriva o čem drugem: Ti postajaš trpek, četudi ne zaslužiš tega od tebe. Ali imaš morda zvestejšega prijatelja od mene, govori!

Ganjen sem prijel njegovo desnico in govoril:

Odpusti mi, prijatelj!

Baltazar Trnej je bil velik gospod, razentega je igral na karte. In jaz sem vedar mislil, da je moj prijatelj. Velik gospod in igralec in . . . prijateljstvo! Ali česa ne veruje človek z dvaindvajsetimi leti!

3.

Dan na dan sem hodil okoli Rožinega okna, da celo večkrat čez dan. Ako pa sem jo zagledal, sem se naglo obrnil v strahu, da bi me ne videala; ako pa je nisem mogel zagledati, sem bil ves obupan. Bil sem velik norec . . . kakor je navadno mlad človek, ki prvič ljubi.

Prešli so tedni, preden sem bil nekoliko bolj hraber, tako, da sem si upal posetiti Rožo, ali samo tedaj, ako sem vedel za gotovo, da je bila v družbi. Trneja sem pozval parkrat, naj me spremlja, ali on je moral vselej ravno takrat h kartam.

Kdo je doma? sem prašal nekoč Rožino služkinjo. Gospodična, je odgovorila.

In?

Nikogar drugega; čisto sama je — izvolite vstopiti . . .

Ne . . . nisem bil namenjen . . . potem . . . Jecjal sem in se hotel okreniti.

Tedaj so se odprla sobna vrata. Roža je stala na pragu.

Ah, vi ste . . . Bog vas sprejmi . . . je govorila.

Hotel sem se vam pokloniti . . . sem dejal, nevedoč, kaj govorim.

Peljala me je v sobo.

Ravno prav prihajate, je začela, dolgočasila sem se že. Čisto sama sem.

Bojim se, da se boste v moji navzočnosti dolgočasila še bolj.

Oh, zakaj?

Ker sem zelo slab družabnik . . . govorim prav malo, ali pravzaprav, ne znam govoriti.

Jaz nimam rada mnogo govorjenja.

Dozdaj sem izkusil ravno nasprotno: Roža je bila zelo zgovorna. A razveselile so me te njene besede, ker jih je izustila meni na ljubo. Trl sem si glavo, kaj naj bi ji odgovoril na to. A niti ena misel mi ni prišla. Bil sem zmešan. Zardel sem, in obraz mi je gorel.

Ah, sem začel, da prikrijem vzrok svoje rdečice, ta veter tako piha v obraz . . .

Veter? je prašala smehljaje se Roža.

Neusmiljeno vleče veter, gospodična.

Nemogoče, saj se ne giblje na vrtu niti listje na drevju.

Potem pa je gotovo pojenjal, sem odgovoril in še bolj zardel. Spoznal sem svojo nerodnost.

In molčala sva nanovo.

Začel sem premišljevat, odkod pride, da je sedaj tudi Roža tako molčeča, ker je vendar drugače . . . To sem si razložil v svoj prid. Obupna odločnost se je polastila mojega srca. Zdaj ali nikoli, je klicalo v mojih prsih, in — stopil sem k njej. Počasi sem jo prijel za roko . . . tedaj sem zopet izgubil ves pogum. Začel sem obžalovati svojo drznost. Ali ne, sem mislil, zdaj več ne odstopim, če tudi je izkopan pod menoj grob, ki se odpre ob moji prvi besedi, da me živega požre! Trdneje sem stisnil njeno roko . . . moja se tresla, a čutil sem, da je tudi njena trepetala.

Gospodična Roža, sem rekel slednjič, ali pravzaprav dahnil, ker nisem imel moči dati le en glas od sebe — gospodična Roža . . . kaj naj rečem? . . . kako naj začnem . . . jaz vas ljubim . . .

Roža ni odgovorila, a na njenih temnih trepalnicah je trepetala solza, ki je ne bi bil dal za vse demante brazilijske krone, ker je bila biser, bi mi je dal slutiti neskončno morje čustva v njenih prsih.

Roža, jaz te ljubim! zaklical sem ves izven sebe, jaz te ljubim!

Jokala sva . . . drug drugemu v naročju. Slednjič se je izvila iz mojega objema.

Objemi me, in me ne izpusti! sem dejal; zdi se mi, da moram zleteti v nebesa, četudi ne verujem, da je v nebesih tako lepo kakor zdaj na zemlji.

Sedla sva drug poleg drugega. Ne vem, kaj sva govorila, ali če sva sploh govorila.

Ali vendar, spominjam se, da mi je med drugim tole rekla:

Zakaj si mi dejal, da me ljubiš? Saj sem tako vedela. Dekliško oko naj bi ne videlo, kdo jo ljubi? In ako bi tudi ne videla. Srce mi je zašepetalo, da me moraš ljubiti . . . oh, ako bi tega ne upala in ne vedela, bi bila morda že tam, kjer tiho počivajo zlomljena srca. Ker glej, od prvega trenutka, ko sva se sešla, sem tvoja. Da, povem še več: tvoje ime je Matija Andorlak. Ko sem slišala to ime, preden sem te videla, sem čutila nekaj posebnega, nekaj nerazumljivega. Tedaj nisem vedela, kaj je to. Zdaj vem, da je bila to ljubezen. Zmeraj mi je bilo prijetno slišati to ime, in zelo sem bila radovedna, da vidim njega, ki se mu tako pravi Slednjič sem ga videla; tebe sem videla. Kako rada bi te bila pogledala zopet, ali nisem si upala, ker so tvoje oči visele na meni. Saj mi ne zameriš moje odkritosrčnosti? Resnica je da govoriva danes pravzaprav prvič drug z drugim, a to nič ne dé; midva se ljubiva, in zaljubljeni so od prvega trenutka pravi znanci. Tako se mi zdi, kakor da sva bila prej dve sosedni zvezdi; ti si padel na zemljo, jaz nisem hotela ostati sama na nebu in sem zletela navzdol, da te iščem in

zdaj sva se našla. Zdaj je že vse eno, v nebesih ali na zemlji, da morem le s teboj biti . . . ker — ali ne? — se ne bodeva ločila nikdar več . . .

Ločila . . . midva? Nikoli . . . ali . . . ali?

Kaj ali?

Tvoji starši, ljuba Roža.

Moji starši. Starši so zato tu, da blagoslove svoje otroke.

In ako jih ne blagoslove?

Zakaj bi jih ne?

Ker sem ubog.

Saj tudi sami niso posebno bogati . . .

Prav zategadelj . . .

Ne govoriva več o tem, me je prekinila Roža. Moji starši bodo dovolili in če ne . . . vse eno, jaz sem pripravljena stradati s teboj, zmagovati . . . samo ljubi me!

In padla mi je okoli vratu in me poljubljala in božala moje čelo, to čelo, na katerem tedaj ni bilo gub, temveč lasje, in na katerem sedaj ni las, temveč gube.

4.

No, prijatelj, kaj praviš o Roži? sem prašal Trneja potem, ko sva Rožo prvič skupno posetila.

Zares, lepa deklica, izredna deklica, vrla deklica, smem reči, je odgovoril Trnej. Krasna deklica, pri moji časti!

Ali se še čудиš, da me je tako očarala?

Čudim se . . . To se pravi — ne čudim se, ne!
No, kam pa greš sedaj? sem ga prašal, ko sva preho-
dila nekaj ulic.

Domov!

Domov? Saj sva že zdavnaj šla mimo tvojega
stanovanja.

Nemogoče, je dejal Trnej in se ozrl okoli. Za
vruga, v resnici . . . no, obrniva se!

Drugi dan sem se zopet sešel ž njim.

Slabe volje si, sem dejal, kaj ti je?

Eh, igral sem po noči in mnogo izgubil.

Saj ti malokedaj izgubljaš . . .

Prokleta sem bil raztresen, vedi hudič, kje so ho-
dile moje misli.

Začel sem slutiti, z grozo sem začel slutiti, kje so
hodile njegove misli. Nisem ga vzel več s seboj k Roži,
in popolnoma so izginile moje skrbi, ker me Trnej sam
ni več pozival, naj ga peljem k ljubici, da, niti omenjal
je ni.

Lopov je hodil sam tja, brez moje vednosti.

Nekoč me iznenadi Roža z novico, da je Trnej
poprosil za njeno roko.

In ti si jo mu obljubila, gotovo, kaj ne? sem zakričal
nad njo.

Uboga deklica je okamenela kot steber in me
pogledala, in ulile so se ji solze.

S poljubi bi zbrisal tvoje solze, moja Roža, ali jaz
nisem vreden tega! In pokrila sem njeno roko s poljubi.

Odpusti mi, duša moja, odpusti mi! Jaz sem ti provzročil bolečino, ali odpusti! Pogledaj, moj razum je zmeden . . . ne vem kaj govorim . . . kaj delam. Bojži zdrava.

Brez glave sem divjal od nje domov. Doma sem se spomnil, da sem hotel k Trneju. Hitel sem tja. Nisem ga našel. Moram ga najti, čeprav bi ga moral iskati do sodnjega dne, sem mislil in obiskal povrsti vse igralske luknje, kjer sem ga upal najti. Slednjič sem ga našel. Bil je v resnici pri zeleni mizi.

Baltazar Trnej, sem zaklical, ko sem ga zagledal.

Ah, dober večer, prijatelj! je bil njegov pozdrav.

Jaz — tvoj prijatelj? Tvoj sovražnik!

Oho, tovariš, kaj za vruga naj to pomeni?

To ti hočem ravno povedati, kaj to pomeni! . . .

Pojdi!

Počakaj malo, igra je takoj pri kraju; poprej vendar ne morem vstati.

Pojdi, če ti pravim! sem zakričal nad njim in ga zgrabil za ovratnik njegove suknje.

Aj, to pa ni šala . . .

Jaz tudi mislim, da ni! . . . In začel sem ga neusmiljeno mikastiti.

Drugi so me odtrgali od njega. Kaj se je zgodilo nato? Ne vem; izgubil sem zavest.

Drugi dan pride k meni. Našel me je še v postelji, ker sem bil slab. Ponudil mi je roko; nisem je vzel.

Sedaj mi povej, kaj ti je? Kaj si hotel včeraj od mene? je dejal.

Kaj sem hotel? . . . izzvati sem te hotel na dvoboj. Potem sem se spomnil, da se niti biti ne znaš.

Dvoboj? In zakaj?

Hm, okrasti mi hoče ljubico, zveličanje moje duše, in potem še praša: Zakaj dvoboj?

Neumni dečko, je dejal smehljaje, torej zaradi takšne malenkosti tak grozen hrup?

Malenkost!

To ni vredno besede. Povedal sem ti že svoje mnenje o ljubicah.

In jaz sem ti tudi povedal svoje.

Ti si bolan, ljubi prijatelj, bolan; ali jaz upam, da boš s časom ozdravel.

In ti boš zbolel, Trnej, in sicer bom jaz vzrok, ako boš nadaljeval svojo hinavščino.

Stoj, Matija, da izgovorim. Skušajva se sporazumeti med seboj. Veš kaj? No . . . odkrito povedano, jaz tudi ljubim Rožo . . . bodi vendar pri miru in mi ne segaj v besedo pusti me, da povem. Ti ljubiš Rožo, in jaz tudi; ti jo hočeš za ženo, jaz tudi . . .

Ali boš molčal, sem ga prekinil.

Molči, dokler govorim. Potem boš govoril ti. Torej oba hočeva Rožo za ženo. Ona je skoraj gotovo nakljonjena tebi, njeni starši pa meni. To je naravno, jaz sem bogat, ti ubog. In, ali si pomislil, Matija, ali si pomislil, da si ubog? In da je zakon siromakov samo

muka brez konca? Ali bi mogel mirne vesti gledati kako ona žena, katero ljubiš, trpi in hira? Kaj? ... Pomisli vse to, moj prijatelj Matija!

In ako pomislim?

Boš uvidel, da zakon ni zate.

In potem?

Da je boljše zate, ako pustiš Rožo. Pusti jo, ljubi prijatelj. Ali veš kaj? Ako jo pustiš, je polovica mojega premoženja tvoja. Tako velikodušen hočem biti.

Velikodušen! Ničvrednež si!

Torej ne sprejmeš moje ponudbe? Še nikdar nisem videl take trdovratnosti pri ubožnem človeku!

Dosti! . . . Za zdaj dosti . . . poberi se!

Stoj, še nekaj ti povem . . .

Nič več nočem slišati . . .

Dobro, torej ti povem samo to . . .

Nič, nič . . .

Samo to: Ako Roža ne bo moja, tudi tvoja ne bo! Hotel sem mu odgovoriti, ali urno jo je pobrisal.

5.

Ako Roža ne bo moja, tudi tvoja ne bo!

Ah, kake muke so mi prizadejale te besede! Dan in noč so mi šumele v ušesih, in to šumenje mi je bilo tako grozno, kakor glas plat zvona gospodarju, ki mu hiša gori. To šumenje mi je bilo tako grozno, kakor bi slišal, kako mi orjašk val dere nasproti, da me požre.

Nazadnje je izginila pošast, ki me je plašila neprestano. Z Rožo sem se zaročil.

Trneja nisem videl več po onem dogodku, in med tem, ko sem bil zaročen, mi ni prišel niti na misel. A nič čudnega, ker sem imel eno samo misel: Roža! Ah, kako sem jo ljubil!

Ako mislim nanjo nazaj, se otaja še sedaj po skoro petdesetih letih del onega ledenega morja v mojih prsih, katero drugi imenujejo srce.

Dan pred najino poroko sem bil popoldne pri Roži. Šalila sva se, si nagajala in bila čisto otroka. Slednjič sem jo vzel v naročje, jo stisnil na prsi — nagnila je glavico na mojo ramo in šepetala sva si:

Jutri ob tem času, moja Roža!

Jutri ob tem času, moj Matija!

In solze veselja sva poljubila drug drugemu z lic.

Hm, ako bi mogel človek videti prihodnost: Pri besedah «jutri ob tem času» ne bi niti ona, niti jaz jokal solz veselja.

6.

Veliki dan je napočil. Od takrat, ko sem se prvič sešel z Rožo, sem se ogibal Betke, celo v svojih mislih; slišal nisem ničesar o njej, hotel nisem ničesar slišati . . . A to noč sem sanjal o njej. Ko sem se zbudil, sem razmišljal o tem, a čisto malomarno. V sanjah se mi je pokazala kot utopljenka, ki je dolgo plavala pod valovi, da zdaj še enkrat pride na dan, in se po-

tem potopi na veke. Plavala je na reki moje pozabe, in zdelo se mi je, kakor da bi mesečina mojih spominov vrgla še en blede žarek na njeno mrtvo obličje.

Sanje pretečene noči so izginile kmalu iz mojega spomina.

Slednjič se je bližal čas, ki je klical v cerkev pred oltar, o katerem sva jaz in Roža rekla včeraj; jutri ob tem času! Nem in zamaknjen je visel moj pogled na moji lepi nevesti. Kako krasna je bila v svoji poročni obleki, z vencem na glavi. In vsa ta lepota je moja! sem mislil, in te misli ne bi bil dal za zvezdno nebo.

Prišli so svatje. Zbirali so se, in že smo hoteli oditi, ko je vstopil . . . Trnej.

Mi boste že oprostili, je rekel, da se silim vmes nepovabljen; a imam jako veselo novico za prijatelja Andorlaka. Niti sekunde ne smem odlašati, da bi mu je ne povedal, drugače bi se mi zdel greh. Prijatelj Matija! Kaj ne, da nisi upal niti sam, da boš praznoval danes dvojen praznik? Poroko in krst . . .

Kaj me briga krst! sem odgovoril.

Ej, križ božji, kako da bi te ne brigal? je Trnej nadaljeval, ti si oče . . . da, prijatelj, mala Betka ti je darovala sinčka,

To je bila ura duhov. Zdelo se mi je, kakor da je Trnej cerkvena ura, ki bije dvanajst in kliče duhove iz grobov.

Bledi obrazi in tihota.

Prijatelj Matija, kaj tako nema je tvoja očetovska radost? Kdor ni dober oče, ali more biti dober soprog? . . . je govoril Trnej dalje.

Zaradi mene bi bil lahko govoril, kakor dolgo bi hotel, ker moj jezik je bil zvezan, otrpel. Roža ga je prekinila:

Gospod, to je nesramnost, podlost! Vi ste prosili za mojo roko, in ste bili zavrjnjeni . . . Vi ste bili tekmeec Andorlakijev . . . in to pove vse . . .

Medtem sem prišel k sebi in rekel:

Da, to pove vse . . . a jaz se čutim prevzvišenega, da bi se mi zdelo potrebno zavračati tako nizko tožbo.

Ne, Matija, ni potrebno zavračati je. Ni besedice s tem obrekovalcem, je rekla Roža in se me oklenila.

Gospod, je rekel Rožin oče Trneju, čas je, da se odstranite.

Prav je, jaz se odstranim, je odgovoril Trnej, ali če nočete slišati, boste videli. Bog z vami, gospodje in dame. Bog s teboj, prijatelj Matija, srečen zakon!

Ko je Trnej zatvoril duri za seboj, mi je bilo, kakor da sem imel strašne sanje, kakor da sem sanjal, da me nekdo davi . . . zbudil sem se in se globoko oddahnil.

Brzo smo se odpravili k poroki. Mislil sem, da bo naglica omahujočo srečo mojega življenja postavila na trden temelj. Planiti, zleteti sem hotel v cerkev, pred oltar. Ah, zakaj sem hotel! Pet minut zamude bi morda odvrnilo od moje glave petdeset let prokletstva.

Vprav, ko smo prišli pred cerkev, sta izstopili dve ženi . . . s krščenim novorojenčkom v naročju.

Usmili se me, moj Bog! sem vzkliknil pri sebi in v svojem strahu sem stisnil svojega soseda tako močno za roko, da je skoraj zakričal.

Roža je stopila omahuje k onima ženama in prашala komaj slišno:

Čegav otrok je to?

Neke uboge deklice, odgovori ena izmed žen.

Otrok neke deklice? zakliče Roža. Žal, neke deklice. In to sem moral slišati!

Roža se je obrnila k meni in vprla svoje oči vame . . . s takšnim pogledom je pregnal angel Adama in Evo iz paradiža.

Torej je resnica? je dejala, opraviči se! Ti molčiš? torej si zares goljufal? . . .

Ne, Roža, pri Bogu, tebe nisem . . . sem jecljaj.

Mene nisi? Torej drugo, kaj ne?

In kakor si goljufal drugo, tako boš kasneje goljufal mene.

Pojdiva, Roža, pojdiva, in slušaj me . . .

Nočem te slišati. Ker bi slednjič utegnila verjeti tvojim besedam, da, tvojim lažem, ker te tako zelo ljubim! Ne, jaz te ne ljubim, ne bom te ljubila, če tudi se mi raztrga srce vsled tega kakor zdajle ta venec!

Strgala si je venec z glave in mi vrgla strganega pred noge.

Drdranje bežečih voz me je zdramilo iz sanj ali od smrti, ali kaj je bilo? Ne vem. Bil sem sam; nisem mogel verovati, da se je to res zgodilo. A tam je ležal dokaz pred menoj, raztrgani venec. Pogledal sem okoli sebe; onega novorojenčka... mojega sina so iskale moje oči. K sreči so ga že odnesli, ker v svojem obupu bi bil razbil njegovo lobanjo ob cerkvenem zidu... Ali je bila njegova sreča? Ah, ne, temveč nesreča. Bolje bi ti bilo, da si takrat umrl tam, moj ubogi, ubogi sin! Bi bil vsaj tvoj oče tvoj rabelj, in nikdo drugi. In umrl bi bil vsaj pri cerkvi in ne...

Vzel sem list iz Rožinega poročnega venca.

Naj mi bode v spomin na to, da sem bil tudi jaz nekoč srečen, sem mislil in odšel.

Predno sem prišel domov, sem izgubil list iz venca. Vrnil sem se nazaj k cerkvi, da si vzamem drugega, in ko sem bil tam, sem pozabil, po kaj sem prišel. Napotil sem se zopet naprej in šel, Bog ve, kam? Samo svojih zadnjih misli se spominjam: Smrt, samomor.

Usmrtim se! s tem sem končal, nič več nočem dalje živeti. Dosti dolgo sem živel. Nekaj minut sem bil srečen... ali nesrečen? V sreči mine čas tako hitro, in nesrečen sem nekaj stoletij... ali samo nekaj ur? Nesrečnemu gre čas tako počasi naprej. In še dalje naj bi prenašal te muke? Zakaj naj bi trpel človek, ako mu je pa tako lahko rešiti se vsake bolečine? Ali pa ni samomor strahopetnost? In ako tudi je, kaj mi mar! Morda pa je še večja strahopetnost prenašati trpljenje,

in si ne upati je končati? . . . Zakaj bi ne stresel od srca one gosenice, ki se ji pravi življenje? Zakaj čakamo, da odpade sama? Ako ni ničesar več, kar bi glodala? Ostani zdrav svet!

Šel sem k reki, da bi skočil vanjo. A nisem skočil, ker je bila čezinčez zamrzla. Nisem se spomnil takrat, ali je poletje, ali zima?

To je prst usode sem pomislil, usoda je zaklenila moj grob, ker zahteva, da živim. Ali zakaj naj živim? Zakaj? Ali nisem oče? Da, živel bom, živel svojemu otroku, svojemu sinu . . . in . . . ha . . ., da nisem mislil na to! Bodi blagoslovljena, usoda, da si mi zaprla duri v smrt, bodi blagoslovljena! Ah, če je še kako življenje po življenju in bi prišel v nebesa, stopil bi iz dežele blaženosti nazaj na to proketo zemljo, da izpolnim, kar sem pozabil tu storiti. Živel bom svojemu otroku in . . . maščevanju!

7.

Maščevanje se je zbudilo pozneje v meni kot očetovska ljubezen, in vendar je bilo močnejše kakor to, šel sem prej k Trneju kakor k svojemu sinu.

Bog s teboj, ljubi prijatelj, mi zakliče Trnej nasproti.

Ne bodi tako nesramen, sem odgovoril, kako me moreš imenovati svojega prijatelja? Ne razjari moje duše s to besedo! Prišel sem k tebi z mrzlo krvjo, in ravno tako bom končal in odšel.

Šalo na stran! Tvoja mrzla resnost me je iznenadila bolj kakor zadnjič, tvoja besnost. Kaj hočeš končati?

Kar bi bil imel že zadnjič storiti: Tebe črtati iz knjige življenja!

Kakšna dobrota! Zelo sem ti hvaležen!

Midva se morava dvobojevati, Trnej; ali ubiješ ti mene, ali jaz tebe.

Torej dvoboj?

Na življenje in smrt!

Matija, Matija, kdaj boš vendar enkrat zdrav!

Takrat, kadar tebe uničim, zakaj ti si moja bolezen.

Ti si blazen, tovariš, blazen. Ljubezen in dvoboj. Rečem ti, da z neukusnimi nastopi bogatiš svetovno zgodovino.

In jaz ti rečem, da mi ti zastonj nekaj govoričiš. Določi kraj in čas, in izberi orožje!

Naj bo, ako že hočeš. Torej orožje: nič . . . kraj: nikjer . . . čas: nikoli . . . In upam, da boš točno na mestu.

Ti si torej v resnici tak strahopetnež, za kakršnega te ima svet. Zdaj spoznam.

Boš že dovolil, Andorlaki, ne iz strahopetnosti, temveč iz principa ne grem na dvoboj.

O, že poznamo te principe.

Veruj mi, če ti pa rečem.

Oh, saj rad verujem! A čemu bi zastonj izgubljaj besede! Ali se boš bil, ali ne?

Saj sem ti že rekel: Ne!

Potem te bom prisilil k temu.

Samo vedel bi rad: kako!

Boš že izvedel. — Tako sem dejal in odšel.

Vedel sem, s kakšno strastjo in besnostjo je ponavadi igral. Mislil sem, da bo lahko ga ob takšni priliki tako razdražiti, da bo ali vzprejel moj poziv, ali pa me sam izzval. Željno sem pričakoval, da ga naletim pri igralni mizi, in res sem ga kmalu zalotil. A pri igri je dobival neprestano, zato sem odložil svoj načrt. Drugič je zopet neprenehoma dobival . . . in že sem se hotel oddaljiti, ko se je sreča obrnila, in začel je izgubljati. Kar naprej je izgubljal. Prihajal je zmeraj bolj v ogenj, in stavil večje in večje vsote. Slednjič je stavil nenavadno veliko . . . njegova karta pride — on jo pogleda in jo hoče vreči na mizo, ker je dobil. Takrat jo mu iztrgam iz rok in jo raztrgam na tisoč koščkov. Škripaje z zobmi je skočil nad me . . . a nenadoma je obstal, zopet sedel in dejal hladnokrvno svojemu strežaju.

Jožko, nove karte! Prijatelji, je dejal obrnjen k svojim prijateljem, ta tepec se hoče po vsej sili dvobjevati z menoj, a vendar ne bo dosegel svojega namena, ha — ha — ha!

Pripeljal sem mu zaušnico, vdaril me je nemudoma nazaj. Njegovi tovariši so se smejali, in jaz videč, da ničesar ne opravim, sem jih zapustil.

Še isti dan zvečer sem šel v Trnejevo stanovanje. S seboj sem vzel svojega služabnika.

Ali je tvoj gospod doma? sem prašal Trnejevega služabnika.

Da, je odgovoril.

Pojdi z menoj, pojdita oba z menoj, sem dejal služabnikoma.

Šli smo naprej v sobo.

Ostanita tukaj, sem rekel nato služabnikoma. — Trnej, sem nadaljeval, pojdiva v drugo sobo.

Zakaj?

Ali greš ali ne?

Pa zakaj?

Ako ne greš, vseno, saj končava lahko tukaj . . .

Torej idiva!

Baltazar Trnej, sem začel v drugi sobi, zadnjikrat te vprašam: Ali se boš dvobojeval z menoj ali ne?

Že zopet ta dvoboj! In zmeraj ta dvoboj! Še nikdar nisem videl tako dolgočasnega človeka!

Baltazar Trnej, ali vidiš ta pasji bič pod mojo pazduho?

No?

Za useša te bom vlekel k najinima strežajema in tako dolgo te bom bičal, da sprejmeš dvoboj, razumeš, pred strežajema te bom bičal!

Trnej je obstal in prebledel.

Aha, dobro, sem si mislil.

Ali, Matija ti si vendar strašen človek, je govoril s takšnim glasom, ki je morda zoper njegovo voljo zbujal usmiljenje.

Nisem odgovoril, temveč ga zgrabil za ušesa in ga začel vleči v prvo sobo.

Andorlaki, stoj trenotek, prosim te... glej, da si me osramotil pred mojimi tovariši, ti nisem zameril, ali pred strežajem, Matija, pred strežajem ti ne morem dovoliti, da me žališ.

Saj lahko odvrneš sramoto...

Ali če se pa sploh nočem dvobojevati, ali če si ne upam, da ti povem resnico.

Še enkrat to rečem: Za ušesa te bom vlekel ven in z bičem ti bom strgal obleko in ti razmesaril kožo pred strežajema.

Torej si ne daš nič dopovedati?

Nič.

Matija, ali se ti ne smilim?

Ne.

O, moj Bog, moj stvarnik!... ne, pred strežaji se ne dam osramotiti, rajši si dam roko ali pa nos odsekati... da... torej se bom dvobojeval. Ali ti si me izzval, zato imam pravico izbrati orožje.

Izberi!

Izberem si sablje... te niso tako nevarne kakor kroglje.

Ali jaz imam pravico... nenadoma sem se premislil in nadaljeval: Dobro, torej na sablje! Kdaj in kje? Vseeno kdaj in kje, ako že mora biti.

Torej jutri ob solnčnem vzhodu pri vislicah. Ali če ne prideš?

Jaz bom tam, pri moji časti! Ah, tvoja čast...

Veruj mi! Dal sem ti besedo, in kar obljubim, to držim... Saj si že sam izkusil...

Molči, nesramnež! sem ga prekinil. Ta zasmeh na tvojih ustnicah je gnoj tvoje strahopetne bolne duše. Torej jutri ob solnčnem vzhodu zraven vislic!

In s tem sem se oddaljil s svojim strežajem.

Ti, Janez, sem mu dejal medpotoma, jutri se bom dvobojeval, in ti boš moj sekundant.

Rad, gospod, in kaj mi bo storiti v moji novi službi?

Nič, samo gledal boš, kako bom ubil Trneja.

Oh, tisočkrat rad, ali ako vi podležete, ljubi gospod?

Ako jaz podležem? Potem me pokoplješ. Tebi je znano, kje imam denar. Dal ga boš onemu dekletu, veš, ki je bila... prej časih pri meni. Ali se je spominjaš? Betka, Tej boš dal moj denar. Moje pohištvo pa in moja obleka je tvoja. Ti jo zaslužiš ker si bil zmiraj dober dečko in zvest služabnik. Pa še nekaj, pokoplji me tako, da nikdo ne bo vedel za moj grob, ker mora ostati moja smrt tajna. Svet bo potem mislil, da sem v svoji žalosti odpotoval. In prav je, da misli tako. Razen mojega morilca boš samo ti vedel, da nisem šel po svetu, temveč da sem doma... v grobu, ki boš tudi samo ti vedel zanj. Potem boš, ljubi Janez, tudi časih prišel k mojemu grobu in tudi kako solzico potočil? Kaj? No, nikar ne bodi tako neumen! Saj to

nisem rekel, da moreš že zdaj začeti jokati. Ne jokaj, dobri moj dečko! Saj to je bilo vse le bajka . . . Jaz ne bom oni, ki bo umrl, niti na misel mi ne pride, da bi že umrl. Zaupam na večno pravičnost, in ta zahteva Trnejevo smrt, ne pa moje, ki sem razžaljen, tako nesramno razžaljen.

Prišla sva domov, in jaz sem legel. Janezu sem naročil, naj me ob petih zbudi, ako bi se ne zbudil sam. Kmalu potem sem zaspal. Ura je bila dvanajst in me zbudila iz spanja. Odprl sem oči in pogledal okoli sebe. Sveča je gorela v moji sobi, njen dolgi stenj je bil globoko zavihan in se je kadil. Janez je sedeč spal v mojem naslanjaču. Oči je imel zaprte, a na njegovih trepalnicah so se bleščale solze pri motni luči sveče. Dobri ubogi dečko! Jokaje je zaspal, in gotovo je jokal zame.

Mogoče je še prezgodaj, gospod, je dejal moj sluga, ko sva se proti jutru odpravila na pot.

Ko prideva tja, bo že solnce vzšlo, sem odgovoril, in šla sva.

To ne pomeni nič dobrega, reče, ko me je zopet došel.

Kaj? vprašam.

Da sva pustila vrata odprta.

Torej ti si babjeveren, Janez? . . . A pomisli, če bi hotela to stvar razločiti, jo imam jaz za dobro znamenje. Glej, duri so ostale odprte, to pomeni, da se vrneva.

Hm, Bog daj, da bi bilo tako.

Moja razlaga ga je zelo potolažila.

Ulice so bile še prazne in tihe, samo petelini so se oglašali od časa do časa, in iz daljave je odmevalo petje ponočnjakov, ki so najbrže šli pijani iz krčme domov. S hitrimi koraki sva nadaljevala svojo pot, kakor je bilo pač mogoče po velikem snegu. Kakor se je zdelo, je snežilo vso noč. Prišla sva iz mesta. Bela ravnina je stala pred nami kot ogromna pokrita miza, in na njej krožnik . . . krožnik krokarjev . . . vislice.

Nedolgo po najinem prihodu sva uzrla dve postavi, ki sta se nama bližali. To je on, saj je vendarle prišel, sem mislil. Čez nekaj minut je stal Trnej s svojim sekundantom pred nama.

Na robu vzhodnega neba se je vlekel po snegu rožen trak, ki je naznanjal prihod jutra. Nebo se je pordečilo, kakor da je kdo zabodel nož v njegovo srce, in bi tekla kri iz njegovih ran.

Brez leska, temno je gledalo solce na nas skozi meglo, kakor bi hotelo reči:

Ravnokar sem ustavil kri iz rane, in vi prelivate že zopet kri.

Nemo smo se bližali. Trnej mi je pomolil dve sablji, naj izberem. Njegova roka je trepetala. Zaničljivo sem se mu zasmel. Menda je to čutil, zato je spregovoril:

Hladno je.

Oh, človek se mora ogreti, če pride iz mesta sem peš v tem snegu, sem odgovoril.

Zdelo se je, da je hotel zardeti na moje besede, a bilo je premalo krvi v njegovem obrazu.

Izberi torej, je govoril in mi ponujal sablji.

Ne potrebujem, sem odgovoril. Torej se ne bova bila? je prašal, in njegovo mrtvo obličje se je začelo oživljati.

O pač.

Kako?

Bila se bova na vsak način. Ali če imaš ti pravico, ker si bil izzvan, izvoliti sabljo, imam jaz pravico . . .

Kaj? Kakšno pravico imaš, je jecjal?

Dvobojevati se s hujšim orožjem, sem odgovoril.

In to je?

Še tega ne veš? Pištola.

Pištola?

Da.

Pa jaz nimam pištol s seboj . . .

Saj jih imam jaz!

Pa jaz ne znam streljati . . .

Stala bova čisto blizu skupaj.

Potem me še nazadnje ustreliš . . .

Saj to ravno hočem

Ah, je vzdihnil, vidim, da mi hočeš po vsej sili vzeti življenje. Stori, kar hočeš, jaz sem na vse pripravljen. Kaj naj storim?

Potegnil sem dve pistoli iz žepa in mu jih pomolil. Izberi, sem dejal.

Segel je po eni, pa zopet po drugi; slednjič se je obrnil v stran in vzel eno iz moje roke.

Koliko razdalje? je prašal.

Prav nič, kar tako drug poleg drugega, sem odgovoril.

Kaj? Drug poleg drugega?

Da.

Na kakšen način?

Tako, da si drug drugemu deneva pištolo na srce. Potem umrjeva oba.

Samo ena pištola je nabita.

In druga?

Prazna.

Ali naj ti verujem?

Kakor hočeš.

Oh, to si sit življenja, in zdaj hočeš še mene potegnili s seboj v peklo . . .

Ne čenčaj! In stopi sem! . . .

V božjem imenu! Tukaj sem.

Bližje, bližje!

Še bolj? Na . . .

Tako!

Stala sva drug pri drugem. Konec moje pistole se je dotikal njegovih prs, in njegova mojih.

Janez, sem rekel svojemu slugi, šteje do treh! Pri tri ustreliva!

Trnej je tiščal zobe krčevito skupaj in mižal z

očmi. Njegova roka je trepetala tako močno, da bi bil skoro izgubil pištolo.

Janez je začel šteti: Ena . . . dve . . . tri!
Ena pistola je zagrmela, druga zaškrtala.
Sneg se je pordečil . . . od moje krvi.

8.

Trnjeva kroglja mi je razbila eno samo rebro in mi iztrgala iz leve roke košček kože in mesa. Le zakaj je trepetal ta ničvredni človek? Zakaj me ni vstrelil v srce, ko mu je bila krivična sreča naklonjena, in ga nisem mogel jaz ustreliti!

Ležal sem ranjen v postelji.

Zdravnik mi je nasvetoval največji mir; zato sem naročil svojemu slugi, naj ne pusti nikogar k meni, tim manj, ker mi je vsled Trneja čast velevala, prikrivati, da ležim vsled dvoboja.

Nekoč pride pozno zvečer Janez k meni in mi pove, da želi nekdo z menoj govoriti.

Saj poznaš moj ukaz, sem odgovoril.

Poznam ga, gospod, a ona oseba hoče s silo noter, in sem jo komaj zadržal.

Kdo pa naj bi bil? Ali je nisi poznal?

Nisem mogel, ker ima pred obrazom gost pajčolan.

Pajčolan? Torej, dama?

Da, gospod.

Dama? Gotovo je to Betka . . . pusti ubožico k meni in ostani sam zunaj.

Novi jubilejni cenik je izšel!

Uveljavile so
se mnoge
znatno znižane
cene.

Švicarske
„Union“ ure
so le najboljše!

Cenik se pošilja
na zahtevo za-
stoj in poštnine
prosto.

Fr. Čuden v Ljubljani

urar in trgovec

samo nasproti Frančiškan. samostana

F. P. Vidic & Komp.

Ljubljana.

Tovarna zarezanih strešnikov in
opeke za zid.

Zaloga različnih peči in stavbin-
skega blaga.

Velika in moderna
zaloga oblek

za gospode, dečke in otroke

A. KUNC

Dvorni trg št. 3.

(na voglu Židovske ulice.)

Strokovnjaška postrežba z izbornimi
izdelki, po nizkih stalnih na vsakem
predmetu označenih cenah.

Naročila po meri točno in
priznано dobro.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

Tovarna oljnatih barv,
== laka in firneža ==

Brata Eberl,
== Ljubljana ==

črkoslikarja, lakirarja, stavb. i. pohištvo. pleskarja,
Miklošičeva ul. 6. nasproti 'Uniona'.

Velika zaloga lesenih malih
pohištvenih predmetov za
vžigavanje risb, kakor tudi
vse k tem spadajoče pri-
— prave in materijalije. —

KINTA

Priznano močna, 'lahko tekoča
solidna in neprekosljiva so

KINTA kolesa

Najobširnejše jamstvo, ilustr. ceniki brezplačno.

K. Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Špecialna trgovina s kolesi
in posameznimi deli.

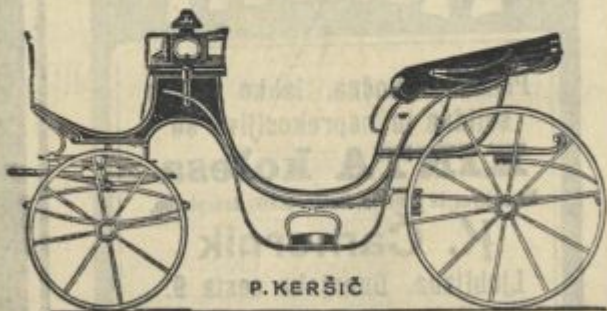
Izposojevanje koles.

TOVARNA VOZOV
PETER KERŠIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana (Kranjsko).

Dobavitelj vseh poštinih voz c. kr. avstrijske pošte. — Poštini vozovi patent Keršič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo.

priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše — za kar jamčim.

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno. — Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Promet v letu 1910 čez 1000 milijonov kron

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

STRITARJEVA ULICA šte. 2. (LASTNA HIŠA).

Posreduje najkulantneje nakup in prodajo vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, prioritet, srečk in novcev. Prevzema zavezanja proti kurzni izgubi pri izžrebanju; denarne in kranilne vloge na tek. račun ali na vložno knjižico.

Vloženi denar se obrestuje od dne vloge do dne dviga s

4¹/₂ 0/0 čistih

Do K 10.000.— brez odpovedi. Za vse vloge jamči vse lastno premoženje t. j. sedaj okroglo **devet milijonov K.** Zamenjava in eskomptuje izžrebane obligacije, srečke in kupone. Prodaja in kupuje devize in valute. Daje predujme na vrednostne listine pod kulantnimi pogoji. Eskomptuje in vnovčuje menlice. Borzna naročila za dunajsko in inozemske borze izvede točno in ceno. Nakaznice in čekl na inozemska mesta. Promese k vsem žrebanjem.

Kupuje in prodaja ameriške dollarje.

Podružnice: Trst, Celovec, Split, Sarajevo in Gorica.

Rezervni zakladi K 800.000.

Delniški kapital K 8.000.000.

Račun pri avstr. pošt. hran. št. 28.406
pri ogr. pošt. hran. št. 19.864
Telefon št. 185

Naslov za brzojave:
Kmetška posojilnica
v Ljubljani

Žirokonto: Pri avstro-ogrski banki

Kmetška posojilnica ljubljske okolice

r. z. z. n. z.

V Ljubljani, v lastnem združnem
domu, Dunajska cesta št. 18

obrestuje hranilne vloge
po čistih

Stanje hranilnih vlog nad
dvajset milijonov.

Rezervni zaklad nad pol milijona.

4¹/₂ %

brez odbitka rentnega davka,
katerega plačuje posojilnica sa-
ma za svoje vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun
s čekovnim prometom in jih obrestuje
od dne vloge do dne dviga, nakar se opo-
zarjajo zlasti trgovci in denarni zavodi po
deželi. Svoj denar posojuje le na varna zemlji-
šča po 5¹/₄% ali proti amortizaciji.

Upravno premoženje nad dvajset in pol milijona.
Uradne ure od 8—12 h predpoldne in od 3—4 h popoldne.

št. 2. (16. nov. 1911)

P. n.

Ker nam prve številke niste blagovolili
vrniti, usojamo se Vam poslati danes tudi
drugo številko

„PALČKA“

na ogled in Vas prosimo, da nam v slučaju,
da nikakor nočete postati naročnik, blago-
volite list vrniti, ker bi Vas sicer smatrali
naročnikom in Vam list še nadalje pošiljali.

„PALČEK“ bo prinašal aktualne in druge
dovtype ter obširne najzanimivejše romane,
povesti in novele prvih svetovnih pisateljev.

Naročnina za 52 zvezkov, to je za celo
leto znaša samo K 10'40, pol leta K 5'20.
Posamezne številke se dobé po vseh trafikah,
ki imajo pravico prodaje časopisov po 20 vin.

Ob koncu vsake povesti dobile se bodo
zanjo po izredno nizki ceni izvirne platnice.

Naročnina naj se pošilja:

Tiskarna Dragotin Hribar, Ljubljana.

